

№	Урока тема	Са хьат	Ха	
			План.	Факт
<i>Ахкеи гуйреи</i>				
1.	«Дешархошка» Яндиев Дж.	1	03. 09.	
2.	«Цхьоалаг1ча сентябре» Муталиев Хь-Б.	1	06. 09.	
3.	«Хьехархо» Осмиев Хь.	1	10. 09.	
4.	«1арамхи йисте» Льянов М.	1	13. 09.	
5.	«Ахкан бийса» Осмиев Хь.	1	17. 09.	
6.	«Дог1а халхадувл» Гагиев Г.	1	20. 09.	
7.	«Маьлха з1анараш» Ушинский К.	1	24. 09.	
8.	«Хьунаг1а» Боков А.	1	27. 09.	
9.	«Гуйра», «Гуйре» Хамхоев А.	1	04. 10.	
10.	«Маькхах дола дош»	1	06. 10.	
11.	«Ялата хам»	1	11. 10.	
12.	«Фийг» Осмиев Хь.	1	13. 10.	
13.	«Са юрт» Чахкиев С.	1	18. 10.	
<i>1алам лорадар- Даьхе лораяр да</i>				
14.	«Дагадоаг1арех» Пришвин М.	1	20. 10.	
15.	«Га д1аег1ай Мусас беша»Гагиев Г.	1	08. 11.	
16.	«Лийга б1ийг» Хашагульгов 1.	1	10. 11.	
17.	«Даьра чов» Плиев М-С.	1	15. 11.	
18.	«Лом» Хашагульгов 1.	1	17. 11.	
19.	«Хьазилгаш лувца циск» Даурбеков Б.	1	22. 11.	
20.	«Сувсакь» Хашагульгов 1.	1	24. 11.	
<i>Берий вахар</i>				
21.	« Вай берал» Солоухин.	1	29. 11.	
22.	«Эздел» Гагиев Г.	1	01. 12.	
23.	«Д1аяха ха»Осмиев Хь.	1	06. 12.	
24.	«Харцой нийсхой» Костоев 1.	1	08. 12.	
25.	«Х1ана ва Мурад г1айг1ане?» Чантиев 1.	1	13. 12.	
26.	«Денал г1улакхаца хьахьокх» Чантиев 1.	1	15. 12.	
27.	«Визза кьонах» Гагиев Г.	1	20. 12.	
28.	«Дика оамал» Чантиев 1.	1	22. 12.	
29.	«Бурдолг» Шадиев С.	1	27. 12.	
<i>1а</i>				
30.	«Бераш 1анна г1аддахад» Арчаков С.	1	10. 01.	
31.	«Лоа делх» Осмиев Хь.	1	12. 01.	
32.	«Биь дагалоаттам» Ушинский К.	1	17. 01.	
33.	«1ани ахкани хина кьовсам»	1	19. 01.	
34.	«Керда шу»Хашагульгов 1.	1	24. 01.	
35.	«Керда шу- керда беркат» Чахкиев С.	1	26. 01.	
36.	«1а» Арчаков Т.	1	31. 01.	
37.	«Берза 1азал» Костоев 1.	1	02. 02.	

38.	«Хъуна оакхарий къамаьлаш» (фаьлг)	1	07. 02.	
39.	«Б1арашдуарг» Гамботов Б.	1	09. 02.	
40.	«1ан сурташ» Баратынский Е.	1	14. 02.	
Г1улакх,эздел-доттаг1ий ба»				
41.	«Визз к1ант» Гагиев Г.	1	16. 02.	
42.	«Ца вовза доттаг1а» Сулаев М.	1	21. 02.	
43.	«Ахьмади Махьмади» Гагиев Г.	1	28. 02.	
44.	«Нийса язде 1омавелча» Плиев М-С	1	02. 03.	
45.	«Даь хьехамаш» Костоев 1.	1	09. 03.	
46.	« Нахацара г1улакх» Озиев С.	1	14. 03.	
47.	«Мишта яа еза маькх» Гагиев Г.	1	16. 03.	
	Даьй-мехка яхь йола к1антий.			
48.	«Арг1а т1ехьашка хинна т1ом»	1	21. 03.	
49.	«Дего гешт дергдацар»Зязиков Б.	1	23. 03.	
50.	«Кавказа турпал-Тутаева Аьсет» Шадиев С.	1	04. 04.	
51.	«Иштта т1ом бир вежараша» Шадиев С.	1	06. 04.	
52.	«Осканов Суламбик-халкъа тешаме во1» Шадиев С.	1	11. 04.	
53.	«Ц1авенав тха лоалахо» Арчаков С.	1	13. 04.	
Вай ноаноех лаьца				
54.	«Наьна кулг»	1	18. 04.	
55.	«Наьна бийса» Мякиев А.	1	20. 04.	
Б1аьсти				
56.	«Март», «Оалхазараш» В.Бианки.	1	25. 04.	
57.	«Б1аьстан юхь» Озиев А.	1	27. 04.	
58.	«Б1аьсти» Осмиев Хь.	1	04. 05.	
59.	«Балха 1уйре» Яндиев Дж.	1	11. 05.	
60.	«Доттаг1ий», «Беши карти» (фаьлгаш)	1	16. 05.	
61.	«Дог1а» Осмиев Хь.	1	18. 05.	
Халкъа багахбуьцам				
62.	«Кицаш», «Мишта кхетаду вай кицаш тахан?»	1	23. 05.	
63.	«Ховли-довзалеш», «Тхьуж-илли»	1	25. 05.	
64.	«Бийдолгаш» Дахкильгов И.	1		
65.	«Пхьагало парг1атдаьха оакхарий»	1		
66.	«Борзи 1аьхари», «Са ги боаг1аргба хьо»	1		
67.	«Борзи,цогали,пхьагали», «Котам».	1		
68.	«Пхьиди дахкеи» ,«Борг1али цогали».	1		

Сахьатий боарам:

Шера: 68 сахьат.

К1ира: 2 сахьат.

**3 классе 2021-2022 дешара шера г1алг1ай мотт хъехара балха программа
Д1акхетора каьхат**

Государственное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Средняя общеобразовательная школа №19 г.Назрань»

Дешар хъехара балха программа

Сахъатий боарам:

Шера: 68 сахъат.

К1ира: 2 сахъат.

Д1акхетора каьхат.

Программа оттаяьй ФГОСа компоненташца ювзаяь, г1алг1ай мотт хъехара Г1алг1ай республика дешара министерство хетаяьча хьокхама программага хъежжа, 3 класса г1алг1ай мотт хъехара долча дешара книжка чулоацаммах. Книжка чулоацам оттабаьраш: К.А.Гагиев, Н.Д.Котиева, Оздоев, А.О. Мальсагов. Арахийцад книжка тоа а даь кхозлаг1а 2009 шера «Сердало» яхача издательство, 205 оаг1ув.

Юхъьанцарча классашка дешара урокаш хъехаш болча хъехархошта хьалхашка доккхий а бехктохкаме а декхаращ латт: дешархой шаьра, нийса, кхетадеш, кьоададеш деша 1омабар; дешара книжкаш т1арча произведеней чулоацам бовзийтар а цар керттера уйла йовзийтар а.

3 класса дешара книжка чулоацам 9 разделах, дакьах латт:

Ахкеи гуйрей - 13 сахъат ;

1алам лорадар - Даьхе лораяр да - 7 сахъат ;

Берий вахар- 9 сахъат ;

1а - 11 сахъат;

Г1улакх, эздел – доттаг1ий ба – 7 сахъат;

Даьй-мхка яхь йола к1антий - 6 сахъат;

Вай ноаноех лаьца - 2 сахъат;

Б1аьсти- 6 сахъат;

Халкьа багахбувцам - 7 сахъат ;

Эрсий йоазонхой произведенеш юкьеяхьара ма1ан да г1алг1ай эрсии литература в1аши ювзаяра, метта к1оаргалонаш, хозал тахкар, шинна метта безам т1абахийтар, сага кхетаме мел лоарх1аме да цу литература чулоацамо хъехар берашта д1ахайтар.

Программа лерх1ам ба:

- дешархой 1омабе шаьра, кхетам болаш, оаз тоаеш тайп-тайпара тексташ еша;

-дешара безам т1абахийтар, ч1оаг1бар, книжка дезадалийтар, из харжа а шоаш деша а хар;

-художественни х1ама довзара безам кхебар, произведенеш ешаш дешархоша шоашта хетар дувцар, хьагойтар, озаца а дешашца а сурташ дехкар;

-доттаг1алах, дикалах, эзделах, бакьдарах кхетам шербар, г1алг1ай литература езаялийтар, цун чулоацамца дешархой дика оамалаш кхейар.

Дешара ларда сурт-сибат.

- Ладувг1а хар, шийга дувцар нийса кхетадар, хаттарашта жоп дала хар, текста чулоацам арг1-арг1аг1а хургболаш д1анийсбе хар.

- Сабаре, дешдоакьошца дешарца шаьра, кхетаме дешара д1ат1авалар, нийса, б1арчча дешашца, ч1оаг1а деша хар. Т1ехь-т1ехьаг1а сихлуш деша хар.

Литература хара пропедевтика.

-Тайп-тайпара уйлаш йола предложенеш текст йоацалга а, текст сенах оал а хар. Текста чулоацам а кертера уйла а дешархочоа шийна хьаала хар.

- Текста чулоацам хьабувцар, дешалехьа сюжета чу хетаргахьа дувцаргдар е хургдар хьаала хар.

-Дешархошта хьехархочун новкъосталца ха деза текста юкьера синонимаш, антонимаш, эпитеташ хьалеха.

Байта а проза а чулоацам в1аши биста, тайп-тайпара жанраш йовза.

Дешархой кхоллама болх.

-Йовхьамех дешар, хьхьокхар, багах а дешашца а сурт дилар, тоае езаца текстаца тайп-тайпара болх бе хар, шера ханашка хьежжа, 1алама хьал довзаш хила.

3 класса дешархочун ховш хила дезачун ларда эшамаш.

Дешар.

Уйла т1айохийташ, нийса, б1арчча дешашца дешара т1авалар. **1 ахшера** ч1оаг1ача оазаца ца йовза текст ешаш 40-50 дош а кхы а дукхаг1а а деша.

2 ахшера дешар кхетадеш, нийса, оаз а тоаеш, б1арчча дешашца, эша сихал а ч1оаг1ал а йолаш ца йовза текст ешар 55-60 дош, кхы а дукхаг1а дешар.

Дешархошта ха деза:

- дешачун тиллача ц1ера уйла е, цун чулоацамцара бувзамах, кертера уйла, цун кьайлаг1а дола ма1ан малаг1а да, шоай ц1и тилла;

- произведене ц1ерага а сурташка а хьежжа дувцаргдар фуд хар;

-кертера дешаш хьалеха, хьехархочун хаттарашта жоп дала ха;

-жоп ч1оаг1адеш чулоацам чура эша предложенеш хьалехар;

-шоаш текста доаг1а хаттараш оттаде;

-текст доакьошта екъа, шоаш цу доакьошта ц1и тилла;

-текста кертера уйла хьаала, из текста ц1ераца ювзае;

-произведенешка бувчача турпалхоех шоашта хетар дувцар, дийшачох шоашта хетар хьаалар, кортрбар;

- чулоацам нийса а дукха х1ама юкье ца дуташ а хьядувца;

- текста дешаш а предложенеш а юкьейоалаеш хоржаш деша;

- байташ а з1амига дакьилгаш а дагахьа 1омаде, эшача тайпара сиха, оаз тоаеш, ч1оаг1а, текстага хьежжа;

-тайп-тайпара литературни жанраш шоайла кьоастае ха (дувцар, фаьлг, байт, к1оанолаг, шира дувцар, ховли-довзали, кица, дагардерг, илли, кх. д1. а).

Метапредметни

Регулятивни УУД

- Хьехархочунца дешара т1адуллар оттаде, урока лерх1амга хьежжа. Деша дешара лерх1амашка хьежжа.

- Массанеца цхьана урока план оттае ха, произведени чулоацам хьабувцара план оттае ха. Планага хьежжа беш бола болх тахкар, баьча балха корта бар, мах бар, иштта кхыча дешархой балха мах бар.

- З1амигача тоабаца е шинне цхьана болх беш, кердача темах ховр а, де ховр а хьакьоастадар.

Урок йодаш беча балхах раьза хилар е ца хилар д1аяздар, лакхача говзала т1акхувш хилар хьахьокхар.

- Ше баьча балха раьза хилар е ца хилар дешархочо ший ло1амаг1а хьаалар, урока карах ца доалача х1ама теркам бар, из тоадара болх бе лерх1ам дагалацар.

Познавательни УУД.

- Текста тохкам бе ха, хьехархочо хаттарашца новкъостал а деш. Деша кьайла ма1ан ха, из тахка.

-Произведенеш шоайла йиста, в1ашкаоттае, юкьарадар а тарадоацар а хьаоалаш.

-Дийшачун дакьа диста мукьама е илли дакьаца, е суртаца, е кицаца.

-Произведени турпалхочо дечун бахъан тахкар. Шийна хетачун, ше яхачун доаг1а масалаш доаладе, даържа дувзадenna къамаъл де.

- Г1алг1ай фаългаш кхоллара лерх1ам ха, цар лу пайда, цар лерх1ам ха.

- Поэзи а проза а шоайла къоастае ха, литературнии 1илман кхетам балара тексташи санна.

- Кхоллама навикаш хъахъокхар, тайп-тайпара произведенеш дагалувцаш, проектни т1адуллараш кхоачашдеш.

-Дешашдар кхетаде, дийшар лоацца таблица чу а схема чу а д1аязде ха.

Коммуникативни УУД.

-Дувцара къамаъл оттаде, урока болх беш кадай хила, хаттараш тела. Диалогe, тоабах болх беш дакъа лаца. Шийна бакъахъа хетар ч1оаг1деш, кхычарца къамаъл де хар.

- Темага хъежжа 5-6 предложенех дувзадenna къамаъл оттаде. Проекта 1-2 слайд кхолла. Кхычунга ладувг1а ха, къовсама юкъе дакъа лаца.

-Произведени урпалхочо даьчун мах бе, эзди дешашца къамаъл де.

- Кхыча дешархой урока баьча балха мах бе ха, отгаяьча критерешца.

- Барт бара кийча хилар хъахъокхар, къовсам, дов е цатоам д1абаккхара тайп-тайпара вариациеш йоалае ха.

- Боккхийчарца къамаъл деш, книжкаши, дошлоргаши, энциклопедеши дешаш кердадар, пайдабар леха.

-Йоккха йоаца презентаци (5-6 слайд дола) боккхийчар новкъосталца кийчъяр, проекта темага хъежжа, слайдашка хъежжа темах лаьца лоацца дувца.

Личностни.

- Художественни произведенеш ешарца дезала юкъера беама керттера хъал хар (барт хилар, сий дар, беама, къахетаме, в1аши новкъостал деш хилар)

- Ше ваьнна моттиг ховш хила, ше малаг1ча этносаца лоарх1аш ва ха. Кхыча къамех цар сий деш къамаъл дар.

- Кхыйола культураш а, къамаш а долга ховш хилар, дикаг1а довзачарех хъадувца ха, культураца е динаца шоай культура е дина таракетараш хъаала хар (нохчий, татараш, 1арбий, сирийцаш, кх. д1. а).

-Юкъа а ца лелхаш, кхычунга ладувг1а ха, ший уйла сатийна д1аалар, тайп-тайпара аргументаш а йоалаеш. Дешархой в1аш къовсам балара бахъанаш ха.

- Ц1аг1а а классе а книжкаш дешара т1акхувш хилар хъахъокхар, библиотеке ахар, мукъа волча хана, урока эша материал кийчъяр.

- Йоазонхой кхолламах ха безам болаш хилар хъахъокхар, шийна эггара ч1оаг1аг1а безачар ц1ераш яха хар, безара бахъан а хъаалар.

- Литературни кхоллама болх шийна эшаш болга хар.

-Ишколе вахара бокъонаш йовзар, цар дешархочоа луп айда малаг1а ба хар. Дикача дешархочун масалаш доаладе йийшача произведени юкъера.

- Сага новкъостал доацаш ше болх бе ховш хила, ше даьчох жоп дала дезалга ховш хила.

-Поэтически деша хозал ховш хила, йоазонхочо дешашца сурт дулаш доаладаь дешаш хъалаха ховш хила. Хозахийта дешаш а эпитеташ а шоай къамаьла юкъе доаладар.

-Эзделада дар доацар ховш хила, литературни турпалхоехи эздийча сагахи йоакха оамалаш хъаювцаха, г1улакхаца дар доацар къоастаде ха.

- Дешаш а яз деш а нийса ваг1араи б1аргий са толха ца дараи йоаг1а бокъонаш ховш хила.

К1аьдвалар д1адоаккхаш е еза упражненеш йовзаш, уж еш хила. Саг унахц1ена хилара бокъонаш ц1аг1а а накъайоалаш лелае ха.